

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

====*=====**

CÙ THANH THỦY

**NGHIÊN CỨU CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN
ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN KẾT CẤU HẠ TẦNG
GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ SỬ DỤNG VỐN
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Kinh tế Phát triển (Kinh tế Đầu tư)

Mã số: 62310105

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. TRẦN THỌ ĐẠT

HÀ NỘI, 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi đã đọc và hiểu về các hành vi vi phạm sự trung thực trong học thuật. Tôi cam kết bằng danh dự cá nhân rằng nghiên cứu này do tôi tự thực hiện và không vi phạm yêu cầu về sự trung thực trong học thuật.

Hà Nội, ngày tháng năm 2018

Nghiên cứu sinh

Cù Thanh Thủy

LỜI CẢM ƠN

Luận án “*Nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước ở Việt Nam*” không thể hoàn thành nếu không có sự hướng dẫn, hỗ trợ, giúp đỡ tận tình của thầy hướng dẫn là: GS.TS. Trần Thọ Đạt và các thầy giáo, cô giáo của Khoa Đầu tư, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội.

Nghiên cứu sinh xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu nhà trường, các thầy giáo, cô giáo của Khoa Đầu tư đã tận tình truyền đạt kiến thức, hướng dẫn về nội dung và phương pháp nghiên cứu khoa học và tạo điều kiện giúp đỡ Nghiên cứu sinh trong suốt quá trình học tập tại Trường Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội.

Nghiên cứu sinh xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành, sâu sắc tới GS.TS. Trần Thọ Đạt đã tận tình hướng dẫn, động viên khích lệ, dành thời gian trao đổi và định hướng cho Nghiên cứu sinh trong quá trình thực hiện luận án.

Nghiên cứu sinh xin cảm ơn gia đình đã thường xuyên động viên, khích lệ để Nghiên cứu sinh có thêm động lực để hoàn thành luận án.

Xin trân trọng cảm ơn!

Hà Nội, ngày tháng năm 2018

Tác giả

Cù Thanh Thủy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN

LỜI CẢM ƠN

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

DANH MỤC BẢNG

DANH MỤC SƠ ĐỒ, ĐỒ THỊ VÀ HỘP

PHẦN MỞ ĐẦU1

CHƯƠNG 1 TỔNG QUAN CÁC NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI..18

1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu về ngân sách Nhà nước và đầu tư phát triển sử dụng vốn ngân sách Nhà nước..... 18

1.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông và ảnh hưởng của đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng tới tăng trưởng và phát triển kinh tế 20

1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng 28

1.3.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định đầu tư vào các dự án đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng 28

1.3.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng..... 29

1.4. Khoảng trống nghiên cứu..... 37

TIỂU KẾT CHƯƠNG 1 39

CHƯƠNG 2 NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN KẾT CẤU HẠ TẦNG GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ VÀ CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN KẾT CẤU HẠ TẦNG GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ..... 40

2.1. Những vấn đề lý luận cơ bản về kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ và đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ 40

2.1.1. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội..... 40

2.1.2. Kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ 40

2.1.3. Đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ..... 41

2.1.4. Phân loại nguồn vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ .43

2.1.5. Nội dung đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ 48

2.1.6. Quản lý hoạt động đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ	50
2.2. Vai trò của đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ	52
2.2.1. Vai trò của đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ đối với phát triển kinh tế.....	52
2.2.2. Vai trò của đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ đối với phát triển xã hội.....	54
2.2.3. Vai trò của đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ đối với quản lý Nhà nước	54
2.3. Các chỉ tiêu đánh giá kết quả và hiệu quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ.....	55
2.3.1. Chỉ tiêu kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ	55
2.3.2. Chỉ tiêu hiệu quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ...	55
2.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước	58
2.4.1. Các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước	58
2.4.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	60
2.5. Kinh nghiệm của một số nước về các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ và bài học cho Việt Nam	69
2.5.1. Kinh nghiệm của Nhật Bản.....	69
2.5.2. Kinh nghiệm của Trung Quốc	70
2.5.3. Kinh nghiệm của Hàn Quốc	72
2.5.4. Kinh nghiệm của Singapore	73
2.5.5. Bài học về các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ cho Việt Nam.....	74
TIỂU KẾT CHƯƠNG 2.....	75
CHƯƠNG 3 NGHIÊN CỨU CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN KẾT CẤU HẠ TẦNG GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ SỬ DỤNG VỐN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	76
3.1. Thực trạng đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam	76
3.1.1. Thực trạng đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam sử dụng vốn ngân sách Nhà nước	76
3.1.2. Những kết quả đạt được về đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước ở Việt Nam.....	83

3.1.3. Công tác quản lý hoạt động đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước.....	87
3.2. Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước ở Việt Nam.....	92
 Biến độc lập:	93
3.3. Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước ở Việt Nam	96
3.3.1. Phân tích ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	97
3.3.2. Phân tích ảnh hưởng của nhân tố điều kiện kinh tế đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	98
3.3.3. Phân tích ảnh hưởng của chính trị, văn hóa, xã hội đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	100
3.3.4. Phân tích ảnh hưởng của nhân tố quản lý Nhà nước tới kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	102
3.3.5. Phân tích ảnh hưởng của nhân tố chủ đầu tư đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	104
3.3.6. Phân tích ảnh hưởng của nhân tố nhà thầu đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	106
3.3.7. Phân tích ảnh hưởng của nhân tố khác đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	108
3.3.8. Phân tích mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến kết quả hoạt động đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	110
3.4. Kiểm định sự khác biệt về một số nhân tố ảnh hưởng đến quyết định đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	119
3.5. Đánh giá chung về các nhân tố ảnh hưởng đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	126
3.5.1. Những nhân tố ảnh hưởng tích cực đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	126
3.5.2. Những nhân tố ảnh hưởng tiêu cực đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước	128
3.5.3. Nguyên nhân của những nhân tố ảnh hưởng tiêu cực đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	130
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3.....	132

CHƯƠNG 4 GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT HUY NHỮNG NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG TÍCH CỰC VÀ HẠN CHẾ NHỮNG NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG TIÊU CỰC TỚI ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN KẾT CẤU HẠ TẦNG GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ SỬ DỤNG VỐN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM.....	134
4.1. Mục tiêu đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam đến năm 2030	134
4.2. Dự báo nhu cầu vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông vận tải sử dụng vốn ngân sách Nhà nước đến năm 2030	137
4.3. Một số giải pháp nhằm phát huy các nhân tố ảnh hưởng tích cực và hạn chế các nhân tố ảnh hưởng tiêu cực đến đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng ngân sách Nhà nước.....	143
4.3.1. Giải pháp nhằm phát huy những nhân tố ảnh hưởng tích cực, hạn chế những nhân tố ảnh hưởng tiêu cực đến quyết định đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước	143
4.3.2. Một số giải pháp nhằm phát huy những nhân tố ảnh hưởng tích cực, hạn chế nhân tố ảnh hưởng tiêu cực đến kết quả đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước	145
TIỂU KẾT CHƯƠNG 4.....	154
KẾT LUẬN	156
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	158
TÀI LIỆU THAM KHẢO	159
PHỤ LỤC 1	166
PHỤ LỤC 2.....	170

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Ký hiệu	Tên đầy đủ	Nghĩa tiếng Việt
BOT	Build - Operate - Transfer	Xây dựng - kinh doanh - chuyển giao
BT	Build - Transfer	Xây dựng - chuyển giao
BTO	Build - Transfer - Operate	Xây dựng - chuyển giao - kinh doanh
FDI	Foreign Direct Investment	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
NSNN		Ngân sách Nhà nước
NGO	Non-Governmental Organization	Tổ chức phi Chính phủ
ODA	Official Development Assistance	Hỗ trợ phát triển chính thức
QL		Quốc lộ
WB	World Bank	Ngân hàng thế giới
WTO	World Trade Organization	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Vốn đầu tư nâng cấp đường quốc lộ.....	77
Bảng 3.2: Mức gia tăng vốn đầu tư nâng cấp đường quốc lộ (không bao gồm đường Hồ Chí Minh và quốc lộ 1) qua các giai đoạn	78
Bảng 3.3: Vốn nâng cấp, mở rộng quốc lộ 1, đường Hồ Chí Minh.....	79
Bảng 3.4: Mức gia tăng vốn nâng cấp, mở rộng quốc lộ 1, đường Hồ Chí Minh.....	79
Bảng 3.5: Vốn đầu tư phát triển đường cao tốc	80
Bảng 3.6: Tổng hợp vốn đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng giao thông giai đoạn 2011 - 2015.....	81
Bảng 3.7: Những kết quả về đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ sử dụng vốn ngân sách Nhà nước ở Việt Nam	83
Bảng 3.8: Số lượng trạm và đầu nối hành lang an toàn đường bộ ở Việt Nam.....	85
Bảng 3.9: Kết quả đạt được về vận chuyển hàng hóa	86
Bảng 3.10: Kiểm định mức độ phù hợp của mô hình	94
Bảng 3.11: Kiểm định mức độ giải thích của mô hình.....	94
Bảng 3.12: Kiểm định mức độ dự báo tính chính xác của mô hình.....	94
Bảng 3.13: Các tham số hồi quy	95
Bảng 3.14. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố điều kiện tự nhiên	97
Bảng 3.15. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố.....	97
điều kiện tự nhiên	97
Bảng 3.16. Ma trận nhân tố điều kiện tự nhiên.....	98
Bảng 3.17. Thang đo hiệu chỉnh và mã hóa lại nhân tố điều kiện kinh tế	98
Bảng 3.18. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố điều kiện kinh tế	99
Bảng 3.19. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố.....	99
Bảng 3.20. Ma trận nhân tố điều kiện kinh tế.....	100
Bảng 3.21. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố chính trị, văn hóa, xã hội	101
Bảng 3.22. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố chính trị, văn hóa, xã hội	101
Bảng 3.23. Ma trận nhân tố chính trị, văn hóa, xã hội	101
Bảng 3.24. Thang đo hiệu chỉnh và mã hóa lại nhân tố quản lý Nhà nước.....	102
Bảng 3.25. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố quản lý Nhà nước	103
Bảng 3.26. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố.....	103
quản lý Nhà nước.....	103
Bảng 3.27. Ma trận nhân tố quản lý Nhà nước	103
Bảng 3.28. Thang đo hiệu chỉnh và mã hóa lại nhân tố chủ đầu tư.....	104

Bảng 3.29. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố chủ đầu tư.....	105
Bảng 3.30. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố chủ đầu tư	105
Bảng 3.31. Ma trận nhân tố chủ đầu tư.....	106
Bảng 3.32. Thang đo hiệu chỉnh và mã hóa lại nhân tố nhà thầu	107
Bảng 3.33. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố nhà thầu.....	107
Bảng 3.34. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố nhà thầu...	107
Bảng 3.35. Ma trận nhân tố nhà thầu.....	108
Bảng 3.36. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố khác.....	109
Bảng 3.37. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố khác	109
Bảng 3.38. Ma trận nhân tố khác	110
Bảng 3.39. Thang đo hiệu chỉnh và mã hóa lại nhân tố kết quả.....	111
Bảng 3.40. KMO và kiểm định Bartlett's của nhân tố kết quả.....	111
Bảng 3.41. Kết quả phân tích nhân tố với hệ số Eigenvalues của nhân tố kết quả.....	111
Bảng 3.42. Ma trận nhân tố kết quả.....	112
Bảng 3.43: Kết quả kiểm định sự phù hợp và một số khuyết tật của mô hình.....	112
Bảng 3.44: Kết quả kiểm định sự phù hợp và một số khuyết tật của mô hình.....	113
Bảng 3.45: Kết quả hồi quy mô hình.....	113
Bảng 3.46. Giá trị trung bình các thang đo.....	119
Bảng 3.47: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí vốn đầu tư của Nhà nước.....	120
Bảng 3.48: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí phù hợp với quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	121
Bảng 3.49: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí ảnh hưởng của dự án về mặt xã hội	122
Bảng 3.50: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí chiều dài của dự án.....	123
Bảng 3.51: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí lưu lượng xe đi chuyên dự kiến	124
Bảng 3.52: Kiểm định sự khác biệt về giá trị trung bình thang đo tiêu chí Ảnh hưởng của dự án đến hộ dân	126
Bảng 4.1: Dự đoán tổng vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam giai đoạn 2018 - 2030 theo phương pháp theo đô thị.....	139
Bảng 4.2: Dự đoán tổng vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam giai đoạn 2018 - 2030 theo hàm FORECAST	140
Bảng 4.3: Dự đoán tổng vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng giao thông đường bộ ở Việt Nam giai đoạn 2018 - 2030 theo hàm TREND	142